

**KOBİ'LERİN 2010-2016 YILLARI ARASINDA BANKA KREDİ KULLANIMLARININ
FAKTORİNG VE LEASİNG YÖNTEMLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI**

**COMPARISING OF SME'S USAGE OF BANK LOANS WITH FACTORING AND
LEASING IN 2010-2016**

Prof. Dr. Müge ÇETİNER

İstanbul Kültür Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,,
İstanbul/Türkiye

Selin Zehra TAŞÇI

İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü Yüksek Lisans Mezunu,
İstanbul/Türkiye

ÖZET

KOBİ'lerin özellikle kriz dönemlerinden büyük işletmelere oranla daha az etkilenip, ortam koşullarına daha hızlı adapte olarak pazar içerisinde ayakta kalmaları sebebiyle ülke ekonomisi açısından giderek önem arz etmeye başlamışlardır. Bu işletmelerin kendileri geliştirip ülke ekonomisine katkı sağlayabilmeleri için öz sermayelerinin de güçlü olması gerekmektedir. KOBİ'ler bu anlamda sermaye desteğini sağlamak için çeşitli dış finansman kaynaklarına başvurmaktadır. Bu dış finansman kaynaklarının başında ise banka kredileri, leasing ve factoring yöntemleri gelmektedir. Bu yöntemlerin birbirleri ile karşılaştırılması sonucu olarak banka kredilerinin diğer yöntemlere oranla KOBİ'ler tarafından ilk sırada tercih edilen yöntem olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, KOBİ Bankacılığı, Faktoring, Leasing

ABSTRACT

SMEs is especially less affected than big business in current crisis environment so that they stand in marketplace because of their fast adaption of environmental situations. SMEs' importance increase so their characteristic features. SMEs need own capital to progress themselves. When their own capital is inadequate, they refer another financial sources. The most common sources are bank loans, leasing and factoring. When we compare these 3 methods eachother we see that bank loans is the most common financial sources for SMEs.

Keywords: SMEs, SMEs Banking, Factoring, Leasing

1. GİRİŞ

Günümüzün değişen çevre şartlarına ve pazar ortamlarına adapte olmakta zorlanan büyük işletmelerin yanında KOBİ'ler özellikle karakteristik özelliklerinden ötürü gözle görülür hale gelmişlerdir. Ekonomi içerisinde fark edilemeye başlamaları ile birlikte hem devlet tarafından desteklenirken hem de dış kaynak yolu ile finansman arayışına girmişlerdir. Bu anlamda kendi özelliklerine hitap eden dış finansman kaynakları arasında en belirgin olarak banka kredileri, leasing ve faktoring sistemleri gelmektedir. Söz konusu üç yöntemin birbiri ile karşılaştırılması sonucunda banka kredilerinin KOBİ işletmeleri tarafından 2010-2016 yılları arasında en çok tercih edilen dış kaynak finansmanı olduğu görülmektedir. Bu çalışmada KOBİ'lerin kredi alım süreçlerinin ve gelişmelerinin; faktoring ve leasing yöntemleri ile karşılaştırılarak analizi ve yorumlaması yapılmıştır.

2. KOBİLERE GENEL BAKIŞ

KOBİ şirketleri eskiden olduğu gibi artık günümüz ekonomisi içerisinde yetersiz ve başarısız işletmeler olarak adlandırılmamaktadır. (Akgemci, 2001, 7). Aksine büyük şirketlere oranla değişen çevre ve pazar şartlarına

kolay adapte olmaları onları ülke ekonomisinde daha da önemli hale getirmiştir. Bu şirketlerin tanımlamaları yapılırken kullanılan nitelikleri aşağıdaki şekilde sınıflamak mümkündür. (Çetin, 1996).

- ✓ Personel
- ✓ Pazar Payı
- ✓ Satış Tutarı
- ✓ Makine Sayısı
- ✓ Kullanılan Teknoloji
- ✓ Ekonomik Düzey
- ✓ Kullanılan Üretim Tekniği

Ancak tüm dünyada kabul gördüğü şekliyle KOBİ'ler üç ana kritere göre sınıflandırılmaktadırlar. Bunları ; çalışan sayısı, yıllık satış ve toplam mal varlığı şeklinde gruplayabiliriz. (European Commission, 2005, 32). KOBİ şirketleri sahip oldukları güçlü ve zayıf yönleri ile avantajlı ve dezavantajlı noktalarını belirleyerek bir yandan eksikliklerini giderip, bir yandan da avantajlı oldukları özelliklerini fırsata çevirmektedirler. Güçlü yönleri; ekonomik büyüme katkı sağlamaları, istihdamda istikra sağlamaları ve değişen pazar şartlarına uyumdur. (Uludağ, Serin, 1991, 20-21). Bu işletmelerin zayıf yönleri ise; sermaye yapıları ve finansman ulaşımları, yönetim ve personel politikaları, üretim ve pazarlama imkanlarıdır. (Yılmaz, 2004, 3). KOBİ'lerin gelişim süreçleri cumhuriyet öncesi ve sonrası olmak üzere 2 döneme ayrılmaktadır. (Aykaç, Parlak ve Özdemir, 2008, 134-136). Cumhuriyet öncesi dönemde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden ötürü KOBİ'lerin önemi pek farkedilememişken, cumhuriyet sonrasında artan bankacılık ve girişimcilik faaliyetleri ile beraber KOBİ'ler yavaş yavaş kendilerine yer edinmeye başlamışlardır. Ekonomik büyümeye katkıları, istihdamda istikrar unsuru, değişen pazar şartlarına uyum ve esnek bir yapı sergileme, büyük işletmeleri tamamlama gibi noktalarda KOBİ'ler büyük işletmelere kıyasla oldukça güçlü yapılarıdır. (Özdemir, Ersöz ve Sarıoğlu, 2006, 43-49).

3. KOBİ'LERİN FİNANSMAN KAYNAKLARI

KOBİ'ler günümüzde değişen pazar şartlarına ve kullanılan teknolojiye ayak uydurmak adına kendi iç finansmanlarının yetersiz kalması sebebiyle yabancı ve öz kaynak finansmanı olmak üzere iki şekilde kaynak arayışına girmektedirler. (Atay, 2014, 3). KOBİ'lerin dış kaynak finansmanı olarak kullandığı belli başlı kaynakları şu şekilde sıralayabiliriz:

- ✓ Risk Sermayesi
- ✓ KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı)
- ✓ Bankalar
- ✓ Leasing
- ✓ Factoring
- ✓ Forfaiting
- ✓ Mikro Finansman
- ✓ Alıcı-Satıcı Kredileri
- ✓ Barter
- ✓ Girişim Sermayesi
- ✓ Kredi Garanti Fonu A.Ş.
- ✓ KOBİ'lerin Halka Açılması

Bu yöntemler KOBİ'ler tarafından tercih edilirken; işletmelerin şartları, koşulları, finansal yapıları, ekonomik düzenlemeleri, karşılıklı olarak özgüven ortamı oluşturmaları ve iki tarafın da şartlarını koruyacak özellikleri göz önüne alacak şekilde tercih yapılmaktadır. KOBİ 'ler devletin destek ve teşviklerini ve değişen ülke - pazar şartlarını da göz önünde bulundurarak ağırlıklı şekilde banka kredilerine yönelim göstermişlerdir. Öte yandan bankaların da küresel ekonomik kriz sonrası ülke ekonomisini canlı tutmak adına KOBİ'lere bakış açısı değişmiştir. Karşılıklı olarak sağlanan bu özgüven ortamı ile hem KOBİ'ler gelişme ve büyüme gösterirken, hem de ülke ekonomisi ve piyasalar ilerleme kaydetmektedir. Özellikle günümüzde hükümet politikası olarak KOBİ'leri desteklemeye yönelik yardımların yanı sıra daha fazla girişimci oluşturmak için de büyük bir gayret ve çaba göstermektedir (<http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/liste/3/destekler>).

4. 2010-2016 DÖNEMİ ARASINDA KOBİ BANKA KREDİLERİNİN LEASING VE FAKTORING YÖNTEMLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

4.1. BANKA KREDİLERİ

Ülkemizin finansal desteğinin %80'i bankalar tarafından sağlanmasına rağmen özel sektörün desteklenmesi kısmında yetersiz kalınmıştır. Küçük işletmelerin sınırlı oranda aldıkları kredi onlara bu anlamda yeteri kadar destek sağlayamamıştır. 2001 yılındaki krizin ardından ülke ekonomisi canlandırmak adına KOBİ işletmelerine verilen önem artmıştır. Bu anlamda bankalarda bu işletmelere kredi desteklerinde de iyileşme görülmüştür. Yıllar içerisinde bu destek karşılıklı güven ortamının da gelişmesiyle beraber yerini sağlamlaştırmıştır. (Yüksel, 2011, 76-77).

KOBİ'lere finansman sağlayan kamu bankalarının son 6 yıl içerisindeki verileri Tablo 4.1'deki gibidir. Bu verilerden yola çıkarak artan personel ve şube sayısına bakılarak bankaların yükselen taleplere cevap verebilmek adına istihdam artışına gittiği görülmektedir.

Tablo 4.1: Kamu Bankalarının Verileri

Yıllar	Personel Sayısı	Şube Sayısı	Şube Başına Düşen Personel Sayısı
2010	191.180	10.066	19
2011	195.292	10.158	19
2012	201.474	11.066	18
2013	214.263	11.986	18
2014	216.880	12.210	18
2015	217.504	12.269	18

Kaynak: BDDK 2010 – 2016 Dönemi Arasındaki Yıllık Faaliyet Raporları kullanılarak Yapılan Karşılaştırmalar.

Bankalar tarafından KOBİ'lere kullanılan krediler 2010 yılında en yüksek seviyelere ulaşmıştır. Bunun en önemli sebepleri arasında ise 2009 yılında yaşanan küresel ekonomik kriz sonrasında büyük işletmelerin KOBİ'lere oranla daha fazla etkilenmeleri ve toparlanma süreçlerinin de daha uzun sürmesidir. 2010 yılında banka kredilerinin %23.8'i KOBİ kredilerinden oluşmuştur. 2010 yılında KOBİ kredileri %50'lik bir oran ile en hızlı artan kredi türü olmuştur. Bu artış 2013 yılına kadar devam etmiştir. Bu süre içerisinde ekonomik toparlanmaya destek vermek amacıyla bankaların aktiften silme işlemleri ile 2012 yılının 3.çeyreğine kadar olan süreçte takipteki kredilerin oranında düşüş gözlenmiştir. 2013 yılı itibari ile takipteki kredilerin oranında gözle görünür bir artış görülmüştür.

2013 yılı itibari ile KOBİ'ler nakdi kredi kullanımından ziyade gayri-nakdi kredi kullanımına yönelmişlerdir. Bunun sebebi ise, KOBİ'lerin aldıkları nakdi kredileri ödeme konusunda zorluk yaşamalarından kaynaklı olarak takipteki kredilerin artmasıdır. Bu durumdan ötürü bankaların KOBİ işletmelerine nakdi kredi vermelerinde çekinceleri oluşmaya başlaması sebebi ile KOBİ'lerde gayri nakdi kredilere yönelmişlerdir. KOBİ'lerin 2010-2016 yılları arasında kullandıkları kredilerin dağılımları Tablo 4.2.'de yer almaktadır.

Tablo 4.2: 2010-2016 Yılları Toplam Kobi Kredileri

Yıl	Nakdi Krediler	Gayri Nakdi Krediler	Nakdi Krediler Müşteri Sayısı	Gayri Nakdi Krediler Müşteri Sayısı	Müşteri Sayısı Net Toplam	Toplam Takipteki Krediler	Müşteri Sayısına Göre Takipteki Krediler
2010	258.737	35.754	5.711.851	557.556	6.523.047	16.754	484.065
2011	396.693	48.467	5.654.342	578.929	6.842.824	14.607	432.947
2012	507.276	58.845	6.452.520	707.459	7.201.654	16.004	426.035
2013	726.887	130.232	7.061.532	2.319.974	8.199.051	25.507	471.522
2014	940.902	169.746	7.893.744	3.152.911	9.436.929	32.090	477.258
2015	1.204.458	218.754	8.822.697	3.801.224	10.827.112	42.254	546.605
2016	1.325.870	243.778	8.856.799	3.763.727	10.768.951	56.717	660.069

Kaynak: Çeşitli Kriterlere göre BDDK 2010-2016 Yıllık Faaliyet Raporları Kullanılarak Yapılan Karşılaştırmalar.

Tabloyu detaylı incelediğimizde müşteri sayısına göre gayri nakdi kredilerin en fazla değişimi ise 2013 yılında olmuştur. Ekonomik krizlerden nispeten daha az etkilenen şirketler KOBİ'ler olduğu için ülke ekonomisini düze çıkaracak yatırımlar da KOBİ'ler üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Bunun ilk örneklerini de banka kredilerinin daha kolay temin edilebilir hale gelmesinden anlamaktayız. KOBİ'lerin büyüme süreçlerini etkileyen en önemli etki ise finans kaynaklarıdır. Bu anlamda son 6 yıldaki nakdi kredi artışına bakıldığında KOBİ'lerin ekonomik olarak büyüme gösterdiklerini ve rekabet ortamı oluşturulduğunu görmekteyiz.

Takipteki kredilere baktığımız zaman son 6 yıllık göstergeler, takipteki kredilerin oranında %29'luk bir artış görülmektedir. Bu artış KOBİ'lerin ekonomik açıdan yeterli büyüme gösteremediğini işaret etmektedir.

Kredi kullanımlardaki artış ekonomideki kalkınma ile doğru orantılıdır. Değişen ekonomik şartlara ayak uydurmak adına bankalar, KOBİ'lere kredi alımları sırasında kolaylık sağlamaktadır. Bu yaklaşımlar sonucu krediye ulaşımın kolaylaşması da kredi kullanım oranlarının artmasını ve ekonomik büyümenin gerçekleşmesini motive etmektedir. 2010 yılında takipteki kredilerin oranındaki azalışın sebepleri arasında; sorunlu alacak bakiyesindeki azalış ve kredi hacmindeki artış yer almaktadır. 2010 yılının kriz dönemine denk gelmesi nakit akışının da sıkıntıya uğramasına neden olmuştur. Küresel krizin etkilerinden toparlanma dönemi ise 2011 yılının son çeyreğine kadar devam etmiştir. 2010-2011 yıllarında azalış gösteren takipteki krediler 2012 yılından itibaren tekrar yükselişe geçmiştir. Bunun nedenleri arasında; tahsilat performansındaki yetersizlikler, hızlı kredi genişlemeleri ve aktiften silme uygulamaları yer almaktadır.

2011-2014 yılları arasında KOBİ kredilerinin gelişmesine katkıda bulunulması adına yapılan faaliyetler arasında 2011 yılında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı ve AB Bakanlığı kurulması yer almaktadır. Sanayi ve Kalkınma Bakanlığı'nın gelir ve kurumlar vergisi muafiyet uygulaması da KOBİ'lerin kredi ulaşımını kolaylaştırmıştır. Tablodaki veriler baz alındığında, nakdi, gayri nakdi krediler ve müşteri sayısına göre toplam nakdi kredi sayısı 2015 yılında en yüksek değişim rakamlarına ulaşmıştır. Müşteri sayısına göre nakdi ve gayri nakdi kredilerin toplamda en yüksek değişikliği 2015 yılında göstermiştir. Takipteki kredilere baktığımız zaman ise hem firma sayısı bazlı hem de müşteri sayısı bazlı olarak en fazla değişim 2016 yılında görülmüştür. Bunun sebepleri arasında KOBİ'lerin gösterdikleri büyümeye cevap verebilmektir

4.2. LEASING

Finansal kiralama, işletmelerin kuruluş veya büyüme dönemlerinde yatırımlarını gerçekleştirmek amacıyla ihtiyaç duydukları orta vadeli finansman kaynağıdır. Dünyadaki gelişmiş sanayi ülkelerinde leasing payı %30'lardayken, ülkemizde bu oran %10'a bile ulaşmamaktadır. (Çondur, Evlimoğlu ve Bozadağlıoğlu, 2008, 16). Bir işlemin finansal kiralama sayılabilmesi aşağıdaki dört unsrudan en az birini sağlaması gereklidir (Yıldırım, Albez, Küçük, 2010, 2).

- ✓ Malın mülkiyeti kira süresi sonunda kiracıya devredilebilmeli
- ✓ Kiracıya kira süresi sonunda malın rayiç bedeli üzerinden daha düşük bir fiyatla satın alma hakkı tanınabilmeli
- ✓ Kiralama süresi iktisadi varlığın ömrünün %80'inden daha uzun olmalı
- ✓ Kira ödemelerinin bugünkü değerinin toplamı, iktisadi varlığın rayiç bedelinin %90'ından büyük bir değer oluşturmaktadır.

Leasing yönteminin sağladığı faydaları şu şekilde sıralayabiliriz (Emir, 2010):

- ✓ Leasing ile yatırım bedelini ayrıca, masrafları dâhil ederek yatırımın tamamını, öz kaynaklar kullanılmadan finanse edilebilir.
- ✓ Esnek ödeme planı sunar. Kira ödemelerini nakit akışına göre, yatırımın verimliliğine ve ekonomik ömrüne uygun olarak planlanabilir.
- ✓ Leasing firması, tüm yerli ve ithal satın alımlarını KOBİ adına gerçekleştirerek operasyonel kolaylık sağlar.
- ✓ Leasing sözleşmelerini ve buna bağlı olarak verilecek teminatlar harç ve damga vergisinden muaftır.
- ✓ Kiralar, yatırımlardan gelecek karlarla geri ödenebilir.
- ✓ İstikrarlı bir finansman yöntemidir. Kira ödemeleri, sözleşme boyunca değişmeden aynı kalır, ödemeler ekonomik dalgalanmalardan etkilenmez.
- ✓ Kira süresi sonunda kiralanan mal sembolik bir tutar ile satın alınabilir.
- ✓ Leasing ile yapılan tüm sabit kıymetler için amortisman KOBİ tarafından ayrılır

2010-2016 yılları arasında KOBİ işletmeleri tarafından leasing şirketlerinin tercih edilme oranı %85'dir. Bu oran KOBİ'lerin banka kredilerinden sonra alternatif bir yöntem olarak leasing şirketlerine yöneldiğini göstermektedir. Leasing şirketlerinin tercih edilmesini en önemli sebebi; özellikle inşaat, imalat ya da sanayi sektörlerinde kullanılan makine ve teçhizatların alım maliyetlerinin çok yüksek olmasıdır. Firmalar bu maliyetleri en aza indirmek adına kiralama yöntemini tercih etmektedirler. 2010-2016 yılları arasındaki leasing şirketlerine ait veriler Tablo 4.3.'de gösterilmektedir.

Tablo 4.3: 2010-2016 Yılları Leasing Verileri

Yıl	Sözleşme Sayısı	İşlem Hacmi (bin TL)
2010	10.816	4.844.359
2011	14.648	8.448.451
2012	17.787	9.582.277
2013	19.790	13.888.066
2014	20.302	17.058.391
2015	23.125	17.312.466
2016	17.812	12.914.177

Kaynak: FİDER Finansal Kiralama, 2016.

Leasing sözleşme sayısı artışına bağlı olarak doğru orantılı olarak işlem hacminde de artış gözlenmektedir. 2010 ve 2011 yılları banka kredi kullanımlarında olduğu gibi leasing sektöründe de ekonomik krizin etkilerini azaltmak adına KOBİ'lere yatırım yapılmıştır. 2010-2016 yılları arasında sözleşme sayısında %39 oranında artış meydana gelirken, bu oran işlem hacminin %62 oranında büyümesine sebep olmuştur.

4.3. FAKTORING

Factoring işlemi genel anlamda KOBİ'lere yurtiçi finansmanı sağlaması sırasında tahsilat işlemlerini kolaylaştırmasını ayrıca yurtdışı ihracat işlemlerin yürütülmesinde kolaylık sağlayarak ihracattan elde edilen paranın da yurt içine kolaylıkla geri dönmesini sağlamaktadır. (www.kosgeb.gov.tr)

Factoring sistemi sermaye yapısı güçsüz ve kredi alma zorlukları yaşayan işletmelere yarar sağlayabilecek özelliklere sahip olması diğer finansman yöntemleri arasında öne çıkmasını sağlamaktadır. Factoring şirketleri hizmet fonksiyonu sağladıkları işletmelere kayıt, takip, tahsilat işlemleri, pazar araştırması ve yeni pazar arayışı gibi faydalar sağlamaktadır. Bu sayede işletmeler gerek yurt içi gerekse yurt dışı pazarlarda tanınırlık ve işlem hacimlerinin artışı da sağlamaktadır. (Şamiloğlu, 2000, 171-172).

Factoring sisteminin KOBİ'ler tarafından tercih edilme sebepleri arasında en önemlisi yurtiçi finansmanı beraberinde yurtdışı finansmanı da sağlamasıdır. Bunun yanında daha hızlı olması ve belge ibrazını da en aza indirmesi tercihte önemli rol oynamaktadır. Bu yöntem tahsilat işlemlerinin daha hızlı ve güvenilir bir şekilde olmasını sağlamaktadır. Ancak factoring şirketleri tüm riskleri üstlendiği için bahsedilen avantajlarının yanı sıra yüksek komisyon ücretleri talep etmektedir.

Factoring için değerlendirme yapılırken raporlarda şube sayısı, müşteri sayısı, personel sayısı ve şirket sayısı baz alınmıştır. Factoring şirket sayıları 2013 yılında düşüşe geçmesine rağmen şube sayısında artış görülmektedir. Bu bilgi ışığında temel şirketlerin yerlerini sağlamlaştırıp şube sayılarını arttırdıkları, diğer şirketlerin ise kapandıkları görülmektedir. 2010-2016 yıllarına ait şube ve şirket sayıları Tablo 4.3 'de gösterilmektedir. Bu seneler içerisinde işlem hacimlerine bakacak olursak sektör hacminde %37 oranında bir büyüme göstermiştir. İşlem hacmi %28 oranında yurtiçinde artış gösterirken, %70 oranında da yurtdışı işlem hacminde artış yaşanmıştır. 200 ve 2001 yıllarında yaşanan krizlerin ardından durgunlaşan piyasadaki pazar payını genişleten factoring şirketleri işletmelerin isteklerine cevap verebilmek adına şube sayılarını artırma yoluna gitmişlerdir. (Özdemir, 2005, 209). Leasing şirketleri birbirlerinden oldukça farklı sektörlerde ürün veya hizmet sunmaktadırlar. KOBİ'lerin yöneldiği sektörlerdeki şirketler ayakta kalırken diğerleri kapanmışlardır. Devamlılık sağlayan şirketlerde KOBİ'lerin ihtiyaçlarına karşılık vermek adına daha çok şube açmaya başlamışlardır. (http://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Factoring_Sektor_Raporu_Mayis_2013_TurkRating-136.pdf).

Tablo 4.3: 2010-2016 Yılları Faktoring Verileri

Yıl	Şube Sayısı	Şirket Sayısı
2010	28	76
2011	25	74
2012	62	78
2013	333	76
2014	350	70
2015	379	66
2016	375	62

Kaynak: Finansal Kurumlar Birliği, 2016.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

KOBİ'lerin gelişim süreci ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin ekonomik yapılarında diğer ülkelere oranla daha fazla önem arz etmektedir. Çünkü KOBİ'ler ekonomi içerisindeki döngüyü canlı tutan en önemli unsurlar içindedir. Ancak KOBİ işletmeleri gerek ekonomik yapıları gerekse yönetim ve pazarlama politikalarından kaynaklı sorunlar yaşamaktadırlar. Bu anlamda da söz konusu zayıf yönlerini kapatmak için çeşitli yatırımlar yapmaları gerekmektedir. Tüm bunların oluşabilmesi için de yeterli mali yapıya sahip olmadıklarından dolayı dış finansman kaynak arayışına girmektedirler.

KOBİ'lere yönelik finansman kaynaklarının en başında banka kredileri olmak üzere leasing ve faktoring yöntemleri gelmektedir. Bankaların son altı yıl içerisinde KOBİ işletmelerine karşı tutumlarını değiştirmesi ile beraber banka kredileri, en çok tercih edilen finansman kaynağı olmuştur. KOBİ'ler bazı durumlarda alternatif kaynak olarak da özellikle çok yüksek maliyetli malları alabilmek için leasing yöntemine başvurumaktadırlar. Leasing şirketlerinin sayısı olarak KOBİ'lere oranla daha az olması fiyat belirleme avantajını onlara vermektedir. Faktoring yöntemi ise yurt dışı kaynak finansmanı için alternatif oluşturduğu, belge ibrazı ve prosedürel açıdan da daha kolay olduğu için tercih edilen diğer bir finansman yöntemidir.

Leasing ülkemizde kısıtlı kredi kaynaklarının varlığı altında ulaşılabilir bir fon kaynağı oluşturmaktadır. Leasing şirketlerinin sayısı olarak az olması KOBİ'lerin seçeneklerini kısıtlamaktadır. Tercih eden kısmın leasing şirketleri olması fiyat belirleme avantajını da onlara vermektedir. Bu durumda pazara yön veren ve şartların oluşmasını sağlayan kısım leasing şirketleri olmaktadır.

Faktoring sistemi ise KOBİ'lerin yaygın olarak kullandığı diğer bir finansman yöntemidir. Bu yöntemin en belirgin avantajı alacakların tahsili konusunda yaşanacak sıkıntıların minimum seviyeye indirilmesidir. Bu şekilde tahsilat işlemleri hem daha hızlı hem de daha güvenilir bir şekilde halledilmiş olmaktadır. KOBİ'lerin bu şekilde rahat finansman sağlamaları üretim hızlarını da arttırarak büyümelerine katkı sağlamaktadır. KOBİ'lerin büyümesi ülke ekonomisinin de olumlu yönde büyümesine sebep olmaktadır.

Leasing ve faktoring yöntemleri birbirleri ile oldukça fazla benzerlik taşımaktadır. İki yöntemin de KOBİ'ler açısından nispeten daha kolay ulaşılabilir olmasının nedeni banka kredisi alırken ki gibi teminat göstermeksizin dış kaynak yolu ile finansman sağlamalarıdır. Bu yöntemlerin bir diğer önemli avantajı da geri ödeme ve tahsilat işlemleri sırasında meydana gelebilecek riskleri en aza indirgeyerek güvenilir çalışma ortamları oluşturmalarıdır.

KOBİ'lerin özellikle kriz dönemlerinden sonra büyük işletmelere oranla yapısal özelliklerinden kaynaklı olarak daha az etkilenecek ayakta kalmayı başarmışlardır. Bu durumdan kaynaklı olarak büyük işletmelerin piyasadaki yerini küçük işletmeler doldurmaya başlamıştır. Ekonomik döngüyü devam ettirecek olan bu işletmelere yeterli finansman kaynağını sağlamak adına da hem devlet hem de bankalar destek ve teşviklerini arttırmışlardır. Bu dönem itibari ile de bankaların kredi verme koşullarının da iyileşmesi ile birlikte banka kredileri dış kaynak finansmanı olarak ilk sırada yer almaktadır.

KOBİ'lerin ülke ekonomisine olan katkıları yadsınamaz derecede etkili olmaya başladığından itibaren bankalar kredi koşullarını daha ulaşılabilir hale getirdiler. Bankaların çeşitli alternatif kredi yöntemlerinden KOBİ firmaları kendilerine uygun olanları tercih ederek orta vadeli büyüme planlarını hayata geçirmektedirler. Şirketlerin güvenilir büyüme göstermeleri ve kredi borçlarını sadık şekilde geri ödemeleri bankaların tutumlarında olumlu yönde değişiklik yapmalarını sağlamaktadır. Bankalardan kredi kullanım oranı yüksek olduğu için, KOBİ'lerin bu taleplerine cevap verebilmek adına bankaların şube sayısı ve istihdam edilen personel sayısı da faktoring ve leasing şirketlerine göre daha çoktur. KOBİ'lerin banka kredisini alırken ne tür bir kredi almaları gerektiği konusunda da bilinçli davranmaları ve önceden araştırma yapmaları gerekmektedir. Kendi büyüme planlarına katkı sağlayacak olan kredi türünü seçmeleri gerekmektedir. Kredinin türü kadar krediyi ödeme şekilleri de KOBİ'lerin kredi alımı sırasında dikkat etmesi gereken bir diğer önemli konudur.

Bu 3 finansal yöntemin 2010-2016 yılları arasındaki işlem hacimlerinin yüzdelik oranları banka kredilerinde %47, leasing de %62 ve faktoring de ise %36 şeklindedir. Banka kredileri leasinge göre daha az işlem hacmine sahip olmasına rağmen en çok tercih edilen finansman yöntemidir. Buradan anlaşılacağı üzere işlem hacim oranı ile tercih edilme arasında doğrudan bir bağlantı yoktur.

Sonuç olarak KOBİ şirketleri öz kaynaklarının yetersiz olmaları sebebiyle gerekli finansmanı sağlamak amaçlı çeşitli dış yollara başvurumaktadırlar. Bunların en başında ise banka kredileri, faktoring ve leasing gelmektedir. Banka kredileri bunların arasında son yıllarda sağladığı avantajların ve kolaylıkların artması nedeni ile KOBİ şirketleri tarafından daha çok tercih edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgeçici, T. (2001). Kobi'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler. KOSGEB Yay., Ankara.
- Aycan, Yüksel. (2011), Türkiye'de KOBİ'lerin Banka Kredilerine Erişimi, Devlet Planlama Teşkilatı, İstanbul.
- Aykaç, M.; Parlak, Z. ve Özdemir, S. (2008). Küreselleşme Sürecinde Rekabet Gücünün Arttırılması ve Türkiye'de KOBİ'ler. İstanbul Ticaret Odası Yay., İstanbul.
- Atay, S. (2014), "Kobilerin Türkiye'de Bankalarla Yaşadığı Finansal Sorunlar Ve Çözüm Önerileri", Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi 6(3), 3.
- Çetin, C. (1996). Yeniden Yapılandırma, Girişimcilik, Küçük ve Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi. Der Yayınları, İstanbul.
- Çondur, F., Evlimoğlu, U. ve Bozdağlıoğlu, Y. (2008). "Finansal Yenilikler Kapsamında Leasingin Kobi'lerde Kullanımına İlişkin Bir Araştırma," Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi 4: 1-26.
- Emir, M. (2011), "Finans Kaynakları ve Samsun'daki KOBİ'lerin Durumu", Samsun Sempozyumu.
- European Commission (2005). The New SME Definition: User Guide and Model Declaration, EC Enterprise and Industry Publications, s. 32.
- Özdemir, S.; Ersöz, H.Y ve Sarıoğlu, İ. (2006) İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul.
- Özdemir, Z. (2005), "Dış Ticaret Finansman Tekniklerinden Faktoring ve Forfaiting İşlemleri", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (10)/2, 194-224.
- Şamiloğlu, F. (2000), "Türkiye'de Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Finansman ve Pazarlama Sorunlarının Çözümünde Factoring Yeri ve Önemi", Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(8), 171-172.
- Uludağ, S. (1991). Vildan Serin. Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul.
- Yıldırım S, Albez A ve Küçük O. (2010), "Kobi'lerde Finansal Kiralamadan (Leasing) Yararlanma Düzeyi: Bir Uygulama", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(2), 2.
- <http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/BilgiBankasi/28/FACTORING.doc>.
- <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/liste/3/destekler>.
- http://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Factoring_Sektor_Raporu_Mayis_2013_TurkRating-136.pdf.